

Het tijdperk van de banken

In een zaaltje op de bovenste verdieping van een grote verzekeraar kon een voormalig topman van een grote bank het niet nalaten zijn toehoorders te wijzen op het belang van grote financiële instellingen in Nederland voor de stabiliteit en het welzijn van onze economie.

Nou, die durft zeg! Banken en verzekeraars hebben de reële economie toch juist aan het wankelen gebracht? Was het niet in feite hun grootte die onze economie bleek te destabiliseren? Maar één ding is zeker: de uitspraak van de bankier gaat volledig tegen de stroom in.

Het lijkt een trend geworden onder beleidsmakers en politici om te pleiten voor veel meer variëteit binnen (kleinere) financieringsbronnen. Hoe meer onderling vervangbare vormen

van marktfinanciering er zijn, hoe weerbaarder ons financiële stelsel is. Ook het CPB wijst in een zojuist verschenen studie voorzichtig in deze richting (Bijlsma *et al.*, 2015).

Een vorm van marktfinanciering waarvan bijna wonderen verwacht worden is *peer-to-peer lending*. Dit zijn – vooral in de VS en het Verenigd Koninkrijk actieve – internetplatforms die investeerders in contact brengen met kredietvragers (personen of mkb) zonder tussenkomst van een bank of andere instelling. Het platform maakt tegen zeer lage kosten via een algoritme een *match* mogelijk waarbij de risicopreferenties van de investeerders overeenkomen met de risico's van de lening. De kredietwaardigheid van de aanvrager wordt snel (binnen drie uur) en nauwkeurig beoordeeld met behulp van grote datastromen over menselijk gedrag.

De wonderen die peer-to-peer lending zou kunnen bewerkstelligen, ontstaan doordat fricties grotendeels verdwijnen. ICT zorgt voor veel rijkere data waarmee een nauwkeurigere allocatie van kapitaal kan plaatsvinden. Dat leidt tot hogere opbrengsten en tot het beschikbaar komen van krediet voor voorheen onkredietwaardig geachte investeringen. Nog algemener zou je kunnen zeggen dat een meer nauwkeurige allocatie van kapitaal zorgt voor meer efficiency in de economie, waardoor er banen bijkomen en meer welvaart ontstaat. Kleine kredieten worden door de sterk verlaagde transactiekosten rendabel en geheel nieuwe groepen mensen en bedrijven krijgen daardoor toegang tot investeringsmogelijkheden. Dat is niet niks, maar het belangrijkste voordeel is misschien nog wel dat peer-to-peer lending een dermate goede en snelle service levert dat er weer vertrouwen zou kunnen ontstaan in

SANDRA PHLIPPEN

Hoofdredacteur ESB

sandra.phlippen@economie.nl

een financieel product dat echt ten dienste van de samenleving staat.

Toch is het niet allemaal hosanna, dat peer-to-peer lenen. Zo is een bilaterale match tussen crediteur en debiteur enorm riskant, omdat er geen risicospreiding plaatsvindt. Platforms bieden verzekeringen aan tegen dit wanbetalingsrisico, en er zijn vaak ook extra spreidingsmogelijkheden. De investeerder kan via bijvoorbeeld Prosper, het Amerikaanse mkb-kredietplatform, zijn investering spreiden tot wel 25 dollar per debiteur. Alleen – en nu komt het probleem waarmee veel van de ontwrichtende platform technologieën uiteindelijk kampen – gaan al die extra mogelijkheden de transactiekosten weer verhogen. En voor je het weet blijkt het platform dan toch weer een bank geworden.

Ondertussen loopt op dit moment meer dan tachtig procent van alle kredietverlening in Nederland nog altijd via banken. Die goeie oude banken hebben nog best interessante voordelen te bieden, die vooral samenhangen met hun vermogen om langetermijnrelaties met bedrijven aan te gaan. Dit geeft hun voorsnog een groot informatievoordeel ten opzichte van andere leningverstrekkers. Door dit informatievoordeel zijn banken in staat om de kredietrisico's en de rentekosten daarvan te spreiden over de tijd. Zo kunnen bedrijven die een lange relatie met een bank hebben, vaak toch kredieten krijgen in tijden van economische krimp (Bijlsma *et al.*, 2015). Allemaal stabiliteitsverhogende kenmerken, zoals de topbankier al zei. De grote vraag is hoe lang de banken dit nog volhouden. Een informatievoordeel verkrijgen met langetermijnrelaties lijkt mij heel wat kostbaarder dan een informatievoordeel door grote datastromen. Het zal nog spannend worden om te zien of de banken die bocht kunnen maken alvorens de internetplatforms ze voorbij snellen.

LITERATUUR

Bijlsma, M.J., S. Veldhuizen en B. Vogt (2015) Naar een wereld zonder banken? Marktfinanciering en bankfinanciering in perspectief. CPB Discussion paper, 2015(14).